

CHP Sosyal Politikalar Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Yüksel Taşkın, 8 Nisan Dünya Romanlar Günü vesilesiyle bir basın açıklaması yaptı.

Taşkın, “Bugün 8 Nisan Dünya Romanlar Günü. Romanların bu özel günlerini kutlarken, bu vesileyle bizlere düşenin mevcut duruma dair gerçekçi bir değerlendirme yapmak ve partimize düşen görevleri gözden geçirmek olduğunun da bilincindeyiz. Bu özel gün nedeniyle sadece gönül okşayıcı sözler söyleme kolaylığının ötesine geçmeliyiz. Bunun yolu da mevcut durumun gerçekçi analizi ve uygulanabilir somut politika önerilerimizi ortaya koymaktan geçer” dedi.

Taşkın'ın basın açıklaması şöyle:

Türkiye’de Roman nüfus farklı kaynaklara göre 2 ile 5 milyon arasında değişmektedir. Romanların genelde en dezavantajlı bölgelerde ve kentlerin en yoksul semtlerinde yaşadıkları bilinmektedir. Romanların eğitim, barınma, istihdam ve sağlık alanında yaşadıkları ciddi sorunları çok daha derinleştiren en önemli meselelerden birisi maruz kaldıkları sosyal dışlanmadır. Sosyal dışlanma, bir kuşaktan diğerine devreden yoksulluğun kalıcılığın nedeni bakımından en ciddi sorunlardan birisidir. Sorunların çok boyutlu olmaları ve birbirlerini etkilemeleri nedeniyle çözüm önerilerinin de bütünlüklü olmaları gerekmektedir.

Bilindiği gibi çoğunlukla sokak ekonomisinden geçimlerini sağlayan Romanlar, Covid-19 salgını sürecinde mesleklerini yapamaz hale geldiler. Denilebilir ki bu salgın Romanları diğer tüm toplum kesimlerinden çok daha şiddetli biçimde vurmuştur. Yaşanan sorunlar yakın zamanda yapılan araştırma bulgularına da yansımıştır. Ocak 2022’de SODEV’in Roman topluluklarına yönelik gerçekleştirdiği bir araştırmanın sonuçları yayımlandı. Araştırma Romanların Türkiye genelinin 1990 yılına ait ortalama yaşam süresine sahip olduklarını, yani 30 yıl geriden gittiklerini gösterdi. Bu üzerinde ciddi olarak düşünülmesi gereken bir sonuçtur.

Aynı araştırmaya göre, hane gelirinin aylık ortalama 1.416 TL, hane içerisinde kişi başına düşen gelirin aylık ortalama 429 TL olduğu görülen Roman topluluklarının yüzde 79,8’inin borçlu olarak yaşamlarını sürdürdüğü görülmektedir. Büyük çoğunluğu güvencesiz işlerde çalışan Romanların yüzde 71,5’inin emekli olabileceğini düşünmediği de paylaşılmıştır. Tüm bunların yanı sıra, salgın döneminde işsiz kalan ve hane geliri sıfırlanan katılımcıların oranının yüzde 46,7 olduğu görülmüştür.

Katılımcıların yüzde 90,4’ünün çocuklarının geleceğinden endişe duyduğu tespit edilmiştir. Çocuğu erken yaşta eğitimden ayrılan katılımcıların yüzde 73,4’ün eğitimin alternatif maliyetini; yüzde 34,4’ü ayrımcılık ve dışlanmayı; yüzde 31,3’ü çocuğunun hane gelirine katkı sunmak zorunda olmasını gerekçe olarak göstermişlerdir.

Romanların salgın döneminde daha da derinleşen sorunlarına bütünlüklü ve cesur politikalarla çözüm sağlayacağız

CHP kapsamlı bir Romanlara Yönelik Eylem Planı (2020-2022) hazırlayarak Parti Meclisi’nden geçirmişti. Partimiz, Romanları temsil eden STK’ların ve akademisyenlerin görüşlerini dinlemiş ve bu planı hazırlamıştı. Bu süreçte Roman yurttaşlarımızın eğitim, sağlık, istihdam, barınma, sosyal yardımlara/hizmetlere erişim ve ayrımcılık konularında yaşadıkları sorunları tespit etmiş ve çözüm önerilerimizi sunmuştuk.

Romanlara Yönelik Eylem Planı'nda (2020-2022) belirlediğimiz hedefleri hayata geçirme kararlılığımızı sürdürüyoruz. Elbette genel iktidarımızda bu hedeflerin bütünlüklü olarak ele alınmaları ve çözümleri çok daha kolay olacaktır. Fakat bekleyecek zaman olmadığımızın da bilincindeyiz. Romanlara Yönelik Eylem Planı'nın hayata geçirilmesi için yerel yönetimlerimizin kilit önemde olduklarının bilincindeyiz. Yerel yönetimlerimizin konuyla ilgili faaliyetlerini takip ederek teşvik edici olmaya gayret ediyoruz. Yine Plan'da belirlenen hedefleri kendi stratejik planlarına entegre etmeleri bir başka önceliğimizdir.

Romanları mevcut sorunlarından kurtarmanın en önemli yollarından birisi CHP'nin sosyal devlet anlayışının en somut aracı olan Aile Destekleri Sigortası'dır (ADS). ADS, Romanlara yönelik olarak da kapsayıcı, kalıcı, uzun vadeli ve sürdürülebilir çözüm önerileri sunuyor. CHP iktidarında yoksulluk sınırının altında kalan Roman ailelerine dağıtılacak kartlara her ay nakit olarak Aile Geçim Desteği yatırılacak. Bu destekler doğrudan ev kadınının hesabına aktarılacak. Yine bu aileler, eğitimden, gıdaya, elektrik ve doğalgazdan suya kadar bir dizi temel ihtiyaçları için Aile Destekleri Paketi'nden yararlanacak.

Roman toplumunun hak ettiği eşit koşullara kavuşmasının anahtarının istihdama erişim politikalarında olduğunun bilincindeyiz. ADS kapsamındaki Roman aileleri, "Her eve en az bir sigortalı" anlayışımız doğrultusunda istihdamda öncelikli olacak. Bu ailelerdeki genç işsizler için, kamuya eleman alımında pozitif ayrımcılık uygulanacak.

CHP olarak ADS ile asıl hedefimizi yurttaşlarımızı yoksulluktan çıkarmak olarak koyuyoruz. Yoksulluktan çıkmanın bildiğimizi iki etkili yolu var: Güvenceli istihdam ve eğitim. Roman çocuklarının eğitimde kalmaları için okullarda kahvaltı ve öğle yemeği imkanı sunacağız. İnternet dahil ders materyalleri ücretsiz olacak. Çocuk eğitim hayatında kaldığı sürece devlet tarafından desteklenecek.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasının hem çocuk hem de ailesi için yaşamsal önemde olduğunun farkındayız. Çocuk bu sayede eğitim hayatına güçlü bir başlangıç yapabilecek. Anne de istihdama katılabilecek. Daha önce İstanbul Büyükşehir Belediyesi bir tek kreş yapmamışken, bizim tüm gücümüzle hem de dezavantajlı mahallelerde kreşler açmaya çalışmamız, tam da bu nedenlerle ilişkilidir.

Yukarıda ADS kapsamına giren ailelerde Aile Geçim Desteği'nin doğrudan ev kadınının hesabına yatırılacağını vurgulamıştık. Buna ek olarak Roman kadınlara yönelik istihdam garantili meslek edindirme politikaları geliştirilecek. Aile içi şiddetle mücadele kapsamında Roman kadınların korunması ve güçlendirilmesi için yerel yönetim ve kamu tarafından kadın koruma ve sığınma evlerinin yasalara uygun olarak açılmaları sağlanacak. Kadın dayanışma grupları kurulması için kadın sivil toplum örgütlerinin katılımıyla uygulanabilir dayanışma modelleri geliştirilecek. Mahallelere toplum merkezleri açılacak, birey ve toplum temelli sosyal hizmetler götürülecek. Aile danışmanı, psikolog ve pedagog gibi uzmanları barındıran bu mekanlar kadınlar ve çocuklar için hem eğitim hem de sosyalleşme alanı olacak. Toplum merkezleri erken yaşta evliliklerle mücadele edilmesi için büyük önem taşımaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz maddi destekler yanında doğru yönlendirme ve eğitim de büyük önem taşımaktadır.

Ayrımcılık türlerinin de tanımlanacağı bir ayrımcılıkla mücadele yasasını çıkaracağız. Ayrımcılıkla ilgili davalarda ispat yükünü tersine çevireceğiz. Eğitim, sağlık, yerel yönetim başta olmak üzere Romanlara yönelik hizmet sağlayan tüm alanlardaki personele yönelik ayrımcı pratiklerinin önlenmesi için kurum içi farkındalık eğitimleri verilecek ve bu eğitimler zorunlu hale getirilecek. Ayrımcılığın yeniden üretilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda önemli bir yeri olan medyadaki ayrımcı dilin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Romanlara Yönelik Eylem Planı'nda vaat ettiğimiz gibi, kentin içinde olan ama bir o kadar da dışında kalan, görünmez duvarlarla çevrili bu mahallelerin diğer kent dinamikleri ile buluşmasını sağlamaya yönelik etkinliklerimize devam edeceğiz. Genel iktidarımızda da toplumsal bütünleşme adımlarımızı sürdüreceğiz.

Kısacası sorunların farkındayız. Çözüm önerilerimizi yerel yönetimlerimizde hayata geçirmeye gayret ediyoruz. Pandemi döneminde asıl öncelik temel ihtiyaçların karşılanmasına verilse de artık diğer hedeflerimize de ağırlık verebiliriz. Yerelerde edindiğimiz tecrübeyle genel iktidarımızda çok daha kalıcı çözümler sunabiliriz.

Tüm bu adımları Roman yurttaşlarla birlikte atmak şart. Onları bu sürecin aktif bileşenleri haline getirebilirsek çözümlere çok daha kolay ulaşabiliriz.